

Белей Є.Н.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД У СФЕРІ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Статтю присвячено сучасному стану нормативно-правового забезпечення контролю і нагляду у сфері охорони громадського здоров'я. Установлено те, які процедури контролю та нагляду у сфері охорони громадського здоров'я передбачено чинним законодавством. Визначено стан нормативно-правової урегульованості кожної з розглянутих у статті процедур контролю і нагляду. З'ясовано проблеми і недоліки, властиві загальному стану нормативно-правового забезпечення діяльності публічної адміністрації з контролю та нагляду у сфері охорони громадського здоров'я. Сформульовано пропозиції та рекомендації щодо удосконалення нормативно-правового регулювання контрольної-наглядової діяльності публічної адміністрації у сфері охорони громадського здоров'я.

Ключові слова: охорона здоров'я, громадське здоров'я, охорона громадського здоров'я, адміністративні процедури, публічна адміністрація, контроль, нагляд.

Постановка проблеми. Сьогодні вітчизняні нормативно-правові акти передбачають чимало адміністративно-правових процедур діяльності публічної адміністрації у сфері охорони громадського здоров'я. При цьому найбільша кількість припадає на порядки реалізації функцій контролю і нагляду, що пояснюється значенням здоров'я як цінності для суспільства і держави, необхідністю реалізації і забезпечення конституційного права людини і громадянина на охорону здоров'я, а також необхідністю гарантування й забезпечення дотримання актуальних вимог, стандартів, нормативів, законодавства у сфері охорони здоров'я. Указане, у свою чергу, зумовлює необхідність удосконалення нормативно-правової регламентації процедур контролю і нагляду в окресленій сфері, що потребує належного наукового базису у вигляді комплексних правових досліджень та наукових обґрунтувань шляхів оптимізації адміністративно-правового забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проте маємо наголосити на тому, що сьогодні галузь охорони громадського здоров'я залишається практично не дослідженою, окрім деяких питань та аспектів. Що ж стосується питань контрольної-наглядової діяльності публічної адміністрації у цій сфері, то можемо назвати, наприклад, праці таких учених, як С.В. Васильєв, З.С. Гладун, В.В. Лазарєв, О.В. Ліфінцев, К.В. Осовський, Г.С.Рожков, О.Г. Стрельченко та

ін. При цьому в більшості виклад обмежується одним або кількома різновидами контролю і нагляду, залишаючи поза увагою чималу кількість процедур, та не розкривається загальний стан та актуальні проблеми нормативно-правової регламентації. Виняток може складати монографія З.С. Гладуна «Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації)» [1], в якій значне місце відведено питанням контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я, проте вона розроблена й видана у 2005 році, внаслідок чого не враховує сучасного стану нормативно-правового забезпечення охорони громадського здоров'я.

Постановка завдання. Зважаючи на це, метою статті є визначення сучасного стану нормативно-правового забезпечення контролю і нагляду у сфері охорони громадського здоров'я. Для її досягнення необхідно виконати такі завдання: з'ясувати, які процедури контролю та нагляду у сфері охорони громадського здоров'я передбачено чинним законодавством; установити загальний стан нормативно-правового забезпечення кожної з них; сформулювати пропозиції та рекомендації щодо удосконалення нормативно-правового регулювання контрольної-наглядової діяльності публічної адміністрації у сфері охорони громадського здоров'я.

Виклад основного матеріалу дослідження. Приступаючи до їх вирішення, зазначимо, що у

нормативно-правових актах із питань охорони здоров'я відсутній єдиний та вичерпний перелік процедур контролю й нагляду (як, власне, й інших адміністративних процедур), яких мають дотримуватись суб'єкти публічної адміністрації. У зв'язку з цим, щоб установити те, які з них повинні застосовуватись у діяльності публічної адміністрації у сфері охорони громадського здоров'я, необхідно вивчити, проаналізувати та узагальнити положення низки нормативних документів. Тим не менш (унаслідок виконання означеної роботи) можемо ствердно наголосити на тому, що у національних нормативно-правових актах передбачено такі адміністративні процедури в окресленій галузі публічного адміністрування:

1) державного контролю і нагляду у сфері охорони здоров'я (п. «г» ч. 1 ст. 7, абз. 3 ст. 14 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [2]), зокрема процедури:

- контролю за якістю та безпекою лікарських засобів та імунобіологічних препаратів (зокрема за відповідністю вимогам державних і міжнародних стандартів та забезпечення ними закладів охорони здоров'я), що виготовляються підприємствами України (абз. 3 ст. 15, абз. 3 ст. 55 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», ст.ст. 13–16 Закону України «Про лікарські засоби» [3], ч. 4 ст. 27 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [4], наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку здійснення контролю за відповідністю імунобіологічних препаратів, що застосовуються в медичній практиці, до вимог державних і міжнародних стандартів» від 1 жовтня 2014 р. № 698 [5] і «Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібно-торгівлі» від 29 вересня 2014 р. № 677 [6]). Повноваження зі здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства щодо забезпечення якості та безпеки лікарських засобів і медичних виробів на всіх етапах обігу, зокрема правил здійснення належних практик (виробничої, дистрибуторської, зберігання, аптечної) закріплено за Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (абз. 1 п. 3, пп. 9 п. 4 Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 647 [7]);

- контролю якості лікарських засобів, що ввозяться в Україну (Постанова Кабінету Міністрів

України «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю якості лікарських засобів, що ввозяться в Україну» від 14 вересня 2005 р. № 902 [8]). Здійснюється Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками згідно з п. 4 Порядку здійснення державного контролю якості лікарських засобів, що ввозяться в Україну та пп. 9 та 12 п. 4 Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками;

- нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону здоров'я, державних стандартів, критеріїв та вимог, спрямованих на забезпечення здорового навколишнього природного середовища і санітарно-епідемічного благополуччя населення, нормативів професійної діяльності у сфері охорони здоров'я, вимог Державної Фармакопеї, стандартів медичного обслуговування, медичних матеріалів і технологій (ст. 22 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»).

Зазначений різновид адміністративних процедур сформульовано таким чином, що його можна розбивати на підвиди залежно від об'єктів та цілей контролю й нагляду. До того ж відсутність нормативно закріпленого порядку здійснення такого контролю нашою думкою про те, що під цією назвою може об'єднуватись ціла низка контрольних-наглядових процедур, які стосуються дотримання вимог законодавства та інших нормативних документів у сфері охорони здоров'я, включаючи санітарно-епідеміологічні, фармацевтичні, медичні та ін. Це може пояснити факт нормативного закріплення в межах різних нормативних актів (а також у межах різних положень одного нормативного акту), схожих за змістом й сутністю, але відмінних за формулюванням та окремими аспектами здійснення процедур контролю та нагляду, зокрема контролю за додержанням керівниками та посадовими особами підприємств, установ, організацій усіх форм власності, а також громадянами санітарного та екологічного законодавства, правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, інших нормативно-правових актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів (ч. 7 ст. 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»); контролю за додержанням юридичними і фізичними особами санітарно-гігієнічних правил, санітарно-протиепідемічних та ветеринарних правил і норм (п. 3 ч. 1 ст. 4 Закону

України «Про захист населення від інфекційних хвороб» [9]); нагляду за додержанням підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та громадянами законодавства у сфері захисту населення від інфекційних хвороб (п. 2 ч. 3 ст. 6 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»); контролю за виконанням вимог санітарно-протиепідемічних правил і норм (п. 2 ч. 3 ст. 6 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»); контролю за виконанням санітарно-гігієнічних та інших нормативних вимог щодо продуктів дитячого харчування (абз. 2 ст. 61 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»); контролю за дотриманням вимог і критеріїв до закладів охорони здоров'я системи екстреної медичної допомоги та структурних одиниць, а також до закладів охорони здоров'я, які можуть бути залучені до надання екстреної медичної допомоги у разі виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків (абз. 7 пп. 8 п. 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 267 [10]); контролю за дотриманням галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, зокрема клінічних протоколів і стандартів (абз. 14 пп. 8 п. 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України); контролю і нагляду за додержанням законодавства про охорону здоров'я, зокрема про медико-соціальну експертизу, вимог, необхідних для провадження діяльності, пов'язаної з трансплантацією органів та інших анатомічних матеріалів людині, та дотриманням галузевих стандартів медичного обслуговування, медичних матеріалів і технологій (абз. 35 пп. 8 п. 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України);

Названі процедури об'єднує те, що вони спрямовані на забезпечення дотримання обов'язкових до виконання вимог у сфері охорони здоров'я, включаючи вимоги нормативно-правових актів різної юридичної сили, стандартів, нормативів та ін., та назви сформульовано як процедури контролю за дотриманням цих вимог (дотриманням законодавства, стандартів, вимог тощо). На цій підставі можемо припустити, що названі процедури складають у своїй сукупності загальну групу контрольних процедур, закріплені у ст. 22 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Водночас у нормативно-правових актах не зовсім зрозуміло закріплено те, за якими суб'єктами публічної адміністрації закріплено повноваження з реалізації названих про-

цедур, оскільки не до всіх із них унесено зміни, пов'язані з ліквідацією Державної санітарно-епідеміологічної служби, та на нормативному рівні не проведено чіткого розмежування повноважень у сфері охорони громадського здоров'я між різними суб'єктами публічної адміністрації. Цю проблему можна вирішити лише шляхом унесення змін і доповнень до відповідних нормативно-правових актів;

- контролю діяльності психіатричних установ незалежно від форми власності та фахівців, інших працівників, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги (абз. 31 пп. 8 п. 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України). Згідно з чинними нормативно-правовими актами, ці процедури здійснюються Міністерством охорони здоров'я України (абз. 31 пп. 8 п. 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України), місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування (ч. 3 ст. 30 Закону України «Про психіатричну допомогу» [11]). Однак Порядок здійснення цих процедур наразі не прийнято, що унеможливує їх реалізацію, оскільки у протилежному випадку не виконуватиметься вимога ст. 19 Конституції України [12]. До того ж у межах названих нормативних актів не розмежовано повноважень між Міністерством охорони здоров'я України, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо здійснення названих процедур контролю. Як наслідок, в окресленій сфері мають місце дублювання повноважень, порушення принципу децентралізації, а також прогалини закону. Ці проблеми мають бути обов'язково виправлені шляхом унесення відповідних змін і доповнень до вказаних нормативних актів;

- державного санітарного нагляду (абз. 1 ст. 27 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»). Із зазначеного положення цього закону не зрозуміло того, чи йдеться про санітарно-епідеміологічний контроль (нагляд), чи про якусь іншу процедуру. На нашу думку, це питання потребує свого уточнення шляхом внесення змін до абз. 1 ст. 27 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», згідно з якими нормативні положення в межах названої структурної частини цього Закону матимуть більш змістовне наповнення та міститимуть уточнення щодо того, про яку саме процедуру йдеться, ким вона здійснюється та на підставі яких нормативних актів;

- державного санітарно-епідеміологічного нагляду (контролю за дотриманням юридичними

та фізичними особами санітарного законодавства з метою попередження, виявлення, зменшення або усунення шкідливого впливу небезпечних факторів на здоров'я людей), який включає нагляд за організацією і проведенням органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами санітарних і протиепідемічних заходів; нагляд за реалізацією державної політики з питань профілактики захворювань населення; контроль за виконанням програм, що стосуються запобігання шкідливому впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення; нагляд за дотриманням санітарного законодавства (розділ 5 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні» від 22 червня 1999 р. № 1109 [13]). Здійснюється Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів у частині здійснення контролю (нагляду) за дотриманням вимог санітарного законодавства згідно з п. 3 Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби» від 29 березня 2017 р. № 348 [14] та Міністерством охорони здоров'я України в частині реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження), згідно з п. 3 Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби» від 29 березня 2017 р. № 348, п. 3 Постанови Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 10 вересня 2014 р. № 442 [15], пп. 1^а п. 3 Положення про Міністерство охорони здоров'я України.

Водночас названими нормативними актами не розмежовано між собою процедури контролю (нагляду) за дотриманням вимог санітарного законодавства й епідеміологічного нагляду (спостереження), як і не розкрито змісту повноважень із реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження). На цій підставі можна констатувати, що передача повноважень Державної санітарно-епідеміологічної служби відбулась неналежним чином, оскільки на нормативному рівні чітко не закріплено те, які саме повноваження цього суб'єкта публічної адміністрації і кому передані, не розмежовано відповідних повноважень Міністерства охорони здоров'я України та Державної служби з питань безпеки харчових продуктів та захисту спо-

живачів, не внесено змін до чинних нормативних актів, якими регламентовано порядок здійснення процедур санітарно-епідеміологічного нагляду тощо. До того ж санітарно-епідеміологічний нагляд визначається абз. 1 ст. 39 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (як контроль за дотриманням санітарного законодавства), що підсилює виниклу плутанину. На нашу думку, окреслена проблема потребує свого вирішення шляхом чіткого й однозначного розмежування повноважень Санітарно-епідеміологічної служби, які стали об'єктом правонаступництва, між названими суб'єктами публічної адміністрації. Зазначений крок повинен супроводжуватись внесенням відповідних змін і доповнень до Положень про зазначених суб'єктів, до Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та Положення про санітарно-епідеміологічний нагляд, а також до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

- нагляду за побічною дією імунобіологічних препаратів та епідеміологічною ефективністю (п. 3 ч. 3 ст. 6 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»). Відповідно до ч. 3 ст. 6 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», суб'єктом, уповноваженим на реалізацію цієї процедури, є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідеміологічного благополуччя населення. Припускаємо, що йдеться про Міністерство охорони здоров'я України, проте у Положенні про нього повноважень на здійснення цієї процедури не закріплено. Як наслідок, ані порядку здійснення, ані суб'єктів здійснення на нормативному рівні не визначено. Зважаючи на це, можемо констатувати наявність ситуації, за якої маємо регламентований обов'язок суб'єктів публічної адміністрації щодо здійснення нагляду за побічною дією імунобіологічних препаратів та епідеміологічною ефективністю, який наразі неможливо реалізувати. На нашу думку, такий стан є неприпустимим і потребує свого виправлення шляхом унесення відповідних змін і доповнень до названих вище нормативних актів;

- контролю за дотриманням установленого на території карантину правового режиму, своєчасним і повним проведенням профілактичних і протиепідемічних заходів (ч. 6 ст. 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»). Цю процедуру покладено

ч. 6 ст. 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, проте не розмежовано того, в якій частині кожний із цих суб'єктів повинен реалізовувати та нести відповідальність за реалізацію цієї процедури, що є порушенням принципу децентралізації влади. На наше переконання, цю, як і решту розглянутих нами проблем, необхідно виправляти шляхом унесення змін і доповнень до нормативних актів;

- нагляду і контролю за: створенням сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, побуту і відпочинку (абз. 3 ст. 28 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»); охороною здоров'я дітей та проведенням оздоровчих заходів у навчальних закладах усіх типів, організаційно-правових форм та форм власності (абз. 1 ст. 62 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»); умовами праці підлітків, а також проведенням спеціальних заходів, спрямованих на запобігання захворюванням підлітків (ст. 65 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»); за наданням медичної допомоги в санаторно-курортних закладах (абз. 4 ст. 67 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»); за медико-санітарним забезпеченням відпочинку населення (абз. 2 ст. 68 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»). У межах зазначеного закону не встановлено того, на яких саме суб'єктів публічної адміністрації покладено обов'язок здійснення названих процедур нагляду і контролю, та й порядки їх здійснення так само не затверджені, що ставить під сумнів виконання положень названого закону, реальність та ефективність зазначених процедур. Тут ми бачимо лише два шляхи виправлення вказаного недоліку: або видалити ці положення із зазначеного закону, або ж унормувати порядок реалізації цих процедур та покласти на конкретних суб'єктів публічної адміністрації повноваження щодо їх здійснення;

- нагляду (контролю) за виконанням фізичними особами-підприємцями умов зайняття народною медициною (цілительством) (абз. 8 ст. 74¹ Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності із заняття народною медициною (цілительством) і визнача-

ється періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством охорони здоров'я» від 12 листопада 2014 р. № 615 [16]). Окремого порядку здійснення цих процедур не закріплено. Зважаючи на п. 2 Умов зайняття народною медициною (цілительством) [17], припускаємо, що вони реалізуються за загальними правилами, закріпленими Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [18]. Проте залишається незрозумілим те, якого суб'єкта публічної адміністрації уповноважено на здійснення цих процедур, якщо, зважаючи на назву Постанови Кабінету міністрів України від 12 листопада 2014 р. № 615, виникає враження, що таким є Міністерство охорони здоров'я України, а зважаючи на зміст Положення про Міністерство охорони здоров'я України, за цим суб'єктом не закріплено таких повноважень. Зазначена прогалина поповнює перелік недоліків сучасного стану нормативно-правового забезпечення адміністративних процедур діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері охорони громадського здоров'я, які можна вирішити лише за допомогою заповнення прогалин шляхом унесення змін і доповнень до відповідних нормативних актів;

- нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері господарської діяльності з медичної практики, що підлягає ліцензуванню (Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері господарської діяльності з медичної практики, що підлягає ліцензуванню» від 3 листопада 2017 р. № 1366 [19]). Реалізація цієї адміністративної процедури наразі є неможливою, зважаючи на відсутність повноважень щодо її здійснення у чинних суб'єктів публічної адміністрації та чинного порядку її здійснення. Унаслідок цього залишається незрозумілим те, чому залишає свою чинність Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 3 листопада 2017 р. № 1366, якщо він стосується неіснуючих процедур;

- контролю за дотриманням суб'єктами господарювання ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів), опто-

вої та роздрібною торгівлі лікарськими засобами (пп. 10 п. 4 Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками). Згідно з названим положенням, ці процедури здійснюються Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. Зауважимо, що наразі в Україні немає чинного порядку здійснення зазначених процедур контролю;

- контролю (зовнішнього) якості надання медичної допомоги (Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про порядок контролю якості медичної допомоги» від 28 вересня 2012 р. № 752 [20]). Що стосується цього виду контролю, то припускаємо, що його виділення зумовлене тільки необхідністю наголошення на важливості виконання окремих функцій публічного адміністрування у сфері охорони громадського здоров'я за допомогою інших процедур, тоді як такої процедури немає.

Таке припущення зумовлене кількома обставинами: з одного боку, цей різновид контролю закріплено в межах окремого нормативного документа, в якому зазначено поняття якості медичних послуг та форми контролю за нею – внутрішня (в межах апарату закладу охорони здоров'я) і зовнішня (суб'єктами публічної адміністрації). Факт самостійного нормативно-правового закріплення міг би свідчити про те, що контроль за якістю надання медичної допомоги є окремою адміністративною процедурою публічного адміністрування. Проте, з іншого – цей різновид контролю реалізується, зокрема за допомогою процедур контролю за дотриманням ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики та проведення акредитації закладів охорони здоров'я (як закріплено у п. 6 Порядку контролю якості медичної допомоги). Це вказує на те, що контроль за якістю надання медичної допомоги не є окремою процедурою. Натомість, на нашу думку, його слід

розглядати як правову конструкцію, яка об'єднує групу адміністративних процедур за критерієм цілей реалізації.

Так, контроль за якістю медичної допомоги можна тлумачити як сукупність адміністративних процедур, здійснюваних суб'єктами публічної адміністрації з метою адміністративно-правового забезпечення надання медичної допомоги та проведення інших заходів щодо організації надання закладами охорони здоров'я медичної допомоги відповідно до стандартів у сфері охорони здоров'я.

Висновки. Таким чином, підсумовуючи викладене у статті, наголосимо на тому, що низкою нормативно-правових актів різної юридичної сили закріплено більше двадцяти процедур контролю і нагляду, які здійснюються суб'єктами публічної адміністрації у сфері охорони здоров'я. Проте загальний стан нормативно-правового забезпечення характеризується численними прогалинами та іншими недоліками, які виражаються у відсутності порядків реалізації, відсутності або нерозмежованості повноважень різних суб'єктів публічної адміністрації щодо здійснення окремих з них, неточностях та незрозумілості окремих положень тощо. Зважаючи на вимоги Конституції України (зокрема ст. 19) та правила юридичної (зокрема нормопроектної) техніки, ці проблеми обов'язково мають бути виправлені за допомогою внесення змін і доповнень до чинних нормативних актів, а також прийняття нових нормативно-правових актів, якими буде затверджено порядки реалізації розглянутих процедур контролю і нагляду. Ці кроки сприятимуть не лише удосконаленню нормативно-правового регулювання сфери охорони громадського здоров'я, а й підвищать ефективність діяльності публічної адміністрації та рівень дотримання прав, свобод та інтересів громадян у державі.

Список літератури:

1. Гладун З.С. Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації): монографія. Тернопіль: «Економічна думка», 2005. 460 с.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 4. Ст. 19.
3. Про лікарські засоби : Закон України від 4 квітня 1996 р. № 123/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 22. Ст. 86.
4. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4004-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 27. ст. 218.
5. Про затвердження Порядку здійснення контролю за відповідністю імунобіологічних препаратів, що застосовуються в медичній практиці, вимогам державних і міжнародних стандартів: Наказ від 1 жовтня 2014 р. № 698 / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1356-14> (дата звернення: 04.10.2018)

6. Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібно-ї торгівлі: Наказ від 29 вересня 2014 р. № 677 / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14> (дата звернення: 04.10.2018)
7. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками : Постанова від 12 серпня 2015 р. № 647 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-2015-%D0%BF> (дата звернення: 04.10.2018)
8. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю якості лікарських засобів, що ввозяться в Україну: Постанова від 14 вересня 2005 р. № 902 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/902-2005-%D0%BF> (дата звернення: 04.10.2018)
9. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 6 квітня 2000 р. № 1645-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 29. Ст. 228.
10. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Постанова від 25 березня 2015 р. № 267 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF> (дата звернення: 04.10.2018)
11. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1489-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 19. Ст. 143.
12. Конституція України : від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
13. Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні: Постанова від 22 червня 1999 р. № 1109 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-%D0%BF> (дата звернення: 04.10.2018)
14. Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби : Постанова від 29 березня 2017 р. № 348 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/348-2017-%D0%BF> (дата звернення: 04.10.2018)
15. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова від 10 вересня 2014 р. № 442 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF> (дата звернення: 04.10.2018)
16. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності із зайняття народною медициною (цілительством) і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством охорони здоров'я: Постанова від 12 листопада 2014 р. № 615 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2014-%D0%BF> (дата звернення: 04.10.2018)
17. Про організацію роботи фізичних осіб – підприємців, які займаються народною медициною (цілительством): Наказ від 16 березня 2016 р. № 189 / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-16> (дата звернення: 04.10.2018)
18. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 29. Ст. 389.
19. Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері господарської діяльності з медичної практики, що підлягає ліцензуванню : Наказ від 3 листопада 2017 р. № 1366 / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-17#n7> (дата звернення: 04.10.2018)
20. Про порядок контролю якості медичної допомоги : Наказ від 28 вересня 2012 р. № 752 / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1996-12> (дата звернення: 04.10.2018)

КОНТРОЛЬ И НАДЗОР В СФЕРЕ ОХРАНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДОРОВЬЯ

Статья посвящена современному состоянию нормативно-правового обеспечения контроля и надзора в сфере общественного здравоохранения. Установлено, какие процедуры контроля и надзора в сфере общественного здравоохранения предусмотрены действующим законодательством. Определен стан нормативно-правовой урегулированности каждой из рассмотренных в статье процедур контроля и надзора. Определены проблемы и недостатки, свойственные общему состоянию нормативно-правового обеспечения деятельности публичной администрации по контролю и надзору в сфере общественного здравоохранения. Сформулированы предложения и рекомендации по совершенствованию нормативно-правового регулирования контрольно-надзорной деятельности публичной администрации в сфере общественного здравоохранения.

Ключевые слова: здравоохранение, общественное здоровье, общественное здравоохранение, административные процедуры, публичная администрация, контроль, надзор.

CONTROL AND SUPERVISION IN THE FIELD OF PUBLIC HEALTH

The article is devoted to the modern state of statutory provision of control and supervision in the field of public health. Procedures of control and supervision in the field of public health provided for by the current legislation are identified. The state of legal regulation of each of the reviewed procedures of control and supervision is determined. Problems and shortcomings peculiar to the general state of regulatory provision of activities of public administration on control and supervision in the field of public health care are revealed. Proposals and recommendations to improve the legal regulation of public administration's control and supervision activities in the field of public health are formulated.

Key words: *health care, public health, public health care, administrative procedures, public administration, control, supervision.*